

Euroopan neuvoston yleissopimus oikeudenkäyntiavustajan ammatin suojaamiseksi

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa otsikossa mainitun sopimuksen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta.

Tausta

Mahdollinen oikeudenkäyntiavustajien ammattia suojaava instrumentti on ollut Euroopan neuvostossa harkittavana jo vuodesta 2018 lähtien. Euroopan neuvoston ministerikomitean oikeudellisen yhteistyön johtokomiteassa (CDCJ) on tunnistettu ja käyty keskustelua siitä, miten merkittävä rooli oikeudenkäyntiavustajilla ja heidän ammatillisilla yhdistyksillään on oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämisessä, oikeusturvan varmistamisessa sekä ihmis- ja perusoikeuksien turvaamisessa.

Samaan aikaan avustajien turvallisuudesta on noussut huoli, kun Euroopassa on sattunut tapauksia, joissa avustajat ovat joutuneet erilaisten hyökkäysten, häirinnän, uhkailun ja jopa väkivallan kohteiksi ammattitoimintansa takia.

Alaa koskien on ei-sitovia kansainvälisiä suosituksia, mutta sitova instrumentti puuttuu.

Nykytilasta ja sitovan sopimuksen tarpeesta CDCJ tilasi konsultin toteutettavuusselvityksen, joka valmistui vuonna 2020. Sen pohjalta CDCJ asetti työryhmän luonnostelemaan sitovan yleissopimuksen. CDCJ hyväksyi työryhmän sopimusluonnoksen ja sen selitysmuistion yksimielisesti marraskuussa 2024. Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi sopimuksen lopullisesti 12.3.2025.

Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa oikeudenkäyntiavustajien ammattikunnan suojelua ja oikeutta harjoittaa ammattia itsenäisesti, ilman syrjintää, epäasiallista häirintää tai uhkailua. Lisätietoa sopimuksen sisällöstä löytyy liitteenä olevasta muistiosta.

Sopimus on määrä avata allekirjoitettavaksi Luxemburgissa 13.5.2025. Sopimuksen allekirjoittaminen ei vielä tarkoita sopimuksen hyväksymistä, vaan se tapahtuisi erillisellä kansallisella menettelyllä.

Tavoitteet

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa siitä, pidetäänkö sopimuksen allekirjoittamista tarkoituksenmukaisena. Halutessaan lausunnonantajat voivat antaa arvioita myös sopimuksen hyväksymisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä siitä, mitä toimenpiteitä sopimus edellyttäisi lausunnonantajien hallinnonalalla ja mitkä niiden toimivaltaan kuuluvista sopimuksen määräyksistä edellyttäisivät eduskunnan myötävaikutusta.

Halutessaan lausunnonantajat voivat antaa näkemyksensä myös sopimuksen terminologiasta eli siitä, ketkä oikeudelliset avustajat ("lawyer") kuuluisivat sopimuksessa turvatus suojelun piiriin. Osapuolten tulee sopimuksen allekirjoittamisen tai ratifioimisen yhteydessä ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille ne ammattinimikkeet, joita "lawyer" tarkoittaa.

Sopimustekstin suomenkielinen käännös on luonnos, ja halutessaan lausunnonantajat voivat lausunnoissaan esittää myös kielellisiä huomioita käännöksestä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan sopimuksen rakennetta vastaavaksi viitaten sopimuksen osaan ja artiklaan.

Myös muut kuin lausuntopyynnön vastaanottajat voivat antaa lausuntonsa asiasta.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi-sivustolta (Ohjeet > Käyttöohjeet). Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Huomaattehan että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään 16.4.2025.

Valmistelijat

Lisätietoja asiassa antaa:
Hallitusneuvos Kirta Heine

Sähköpostiosoite on muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM061:00/2024>

Liitteet:

[Euroopan neuvoston yleissopimus epävirallinen käännös.pdf](#) - Ministerikomitean 12.3.2025 hyväksymä Euroopan neuvoston yleissopimus oikeudenkäyntiavustajan ammatin suojaamiseksi (suomenkielinen käännös)

[Council of Europe Convention for the Protection of the Profession of Lawyer.pdf](#) - Ministerikomitean 12.3.2025 hyväksymä Euroopan neuvoston yleissopimus oikeudenkäyntiavustajan ammatin suojaamiseksi (englanninkielinen)

[Explanatory Report.pdf](#) - Yleissopimusta selittävä raportti

[Muistio lausuntopyyntö.pdf](#)

[Promemoria begäran om utlåtande.pdf](#)

Jakelu:

Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Oikeudenkäyntiavustajalautakunta
Oikeuspalveluvirasto
Poliisihallitus
Sisäministeriö
Suomen Asianajajat
Syyttäjälaitos, Etelä-Suomen syyttäjääalue
Tuomioistuinvirasto
Ulkoministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Muilu Merja
Oikeusministeriö

Heine Kirta
Oikeusministeriö